

Over diplomawaardering en het Certificaatsupplement

□ Stan Plijnaar-Siedsma

De afdeling Internationale Diplomawaardering (IDW) van Colo is er voor iedereen. Buitenlandse werkzoekenden, werkgevers of onderwijsinstellingen kunnen voor een diplomawaardering een beroep doen op IDW. Nederlanders met een mbo-diploma die naar het buitenland willen kunnen bij IDW een Certificaatsupplement aanvragen. Nederlandse studenten die in het buitenland een mbo-opleiding willen volgen, doen een beroep op IDW.

Inleiding

Een buitenlander komt naar Nederland in de hoop hier een goede baan te vinden. Los van alle praktische zaken die geregeld moeten worden, zoals visa, werkvergunningen, woonruimte etcetera, komt er ook iets anders om de hoek kijken. Een buitenlander heeft namelijk over het algemeen ook een buitenlands diploma. Hoe kan deze persoon in Nederland duidelijk maken wat voor een diploma dat is? Onderwijssystemen verschillen van land tot land en werkgevers en opleidingsinstellingen in Nederland weten vaak niet wat ze met een Pools, Chinees of Iraaks diploma aan moeten.

Een uitkomst in een dergelijke situatie is een diplomawaardering. Dit is een schriftelijke uitspraak waarin staat wat een buitenlands diploma waard is. Met een diplomawaardering kan een buitenlandse werknemer of aspirant-leerling duidelijk maken wat het niveau is van de opleiding die hij heeft gevolgd, in vergelijking met het Nederlandse onderwijs.

Nuffic en Colo

In Nederland werken twee expertisecentra samen op het gebied van internationale diplomawaardering. Dit zijn de Nuffic in Den Haag en Colo in Zoetermeer. Bij Nuffic worden alle diploma's gewaardeerd op havo-, vwo-, hoger beroepsonderwijs en universitair niveau. Hierover is al eerder in *EXAMENS* geschreven (van der Heul, 2008). Binnen Colo is de afdeling Internationale Diplomawaardering (IDW) het expertisecentrum voor de waardering van buitenlandse diploma's op het niveau van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) en mbo. Colo is hiertoe aangewezen door het ministerie van OCW en voert daarmee een wettelijke taak uit. Op jaarbasis worden door de vier diploma-waardeerders van de afdeling IDW bij Colo zo'n 1500 diploma's gewaardeerd, uit 140 landen.

Colo

Colo is de vereniging van zeventien samenwerkende kenniscentra. Voor meer dan veertig verschillende branches verbinden zij bedrijfsleven, arbeidsmarkt en beroepsonderwijs. Kenniscentra werken landelijk én regionaal als strategische partners voor ministeries, gemeenten, sociale partners en beroepsonderwijs. Kenmerkend voor de kenniscentra is hun groeiende strategische rol op de arbeidsmarkt. Colo stimuleert een dynamische interactie tussen bedrijfsleven en beroepsonderwijs. www.colo.nl

Het Informatiecentrum Diplomawaardering

Samen hebben Colo en Nuffic het Informatiecentrum Diplomawaardering (IcDW) opgericht, dat gehuisvest is bij Colo. Bij het IcDW komen alle aanvragen voor diplomawaardering binnen. De medewerkers van het IcDW bekijken of de aanvragen compleet zijn, of alle documenten op de juiste manier zijn aangeleverd en

Het waarden van een diploma is een precies werk

of de aanvraag voor Colo of Nuffic bedoeld is. Na dit administratieve proces gaat de aanvraag door naar de diplomawaardeerder die zich bezighoudt met de inhoudelijke waardering van het diploma.

Het waarden van een diploma

Vergelijkbaarheid

Het waarden van een diploma is een precies werk. Van belang is te kijken naar de authenticiteit van het diploma, naar eerder gevolgde opleidingen, naar inhoud van de opleiding en vergelijkbaarheid van het diploma met het Nederlandse onderwijs. Iedere diplomawaardeerder heeft zich gespecialiseerd in een bepaald aantal landen. Dit betekent dat de medewerker zich extra heeft verdiept in het onderwijssysteem van de aan hem toegewezen landen en alle aanvragen voor diplomawaardering uit dat land behandelt. Hierdoor bouwt de diplomawaardeerder nieuwe expertise op en is hij bovendien in staat de kwaliteit en de actualiteit van de diplomawaardering te bewaken.

Bij de waardering wordt ook gekeken of de gegevens op het diploma overeenstemmen met de gegevens van de diplomahouder, of de documenten duidelijk leesbaar zijn en of de stempels en jaartallen geen afwijkingen vertonen. Bij twijfel over de authenticiteit worden de originelen opgevraagd. Het aantal opgegeven gevolgde onderwijsjaren wordt geteld en vergeleken met de voorgeschreven opleidingsduur in het land van herkomst. In geval van twijfel wordt geen waardering afgegeven. In een zogenaamd Besluit geen Waardering wordt uitleg gegeven waarom er twijfel bestaat. In de praktijk gaat het maar om een klein aantal gevallen op jaarbasis.

Uitspraken

Een diplomawaardering kan verschillende soorten uitspraken bevatten. Gezien de verschillen in onderwijs in de wereld is het niet altijd mogelijk om een vergelijking te maken met een specifieke opleiding binnen het Nederlandse mbo. Artistieke opleidingen, zoals beeldhouwen en schilderen, worden in Nederland alleen binnen het hoger onderwijs aangeboden. In het buitenland komen deze opleidingen ook op mbo-niveau voor. De diplomahouder krijgt in dat geval uitsluitend een uitspraak met welk kwalificatieniveau het gevolgde onderwijs in Nederland vergelijkbaar is; bijvoorbeeld met een vakopleiding (kwalificatieniveau 3) binnen het

secundair beroepsonderwijs (mbo.) Er zijn echter ook gevallen waarbij de buitenlandse opleiding in grote lijnen overeenkomt met een Nederlandse opleiding, maar op bepaalde punten verschilt. Een diplomahouder mist bijvoorbeeld kennis over een aantal vakken. In zo'n geval kan de diplomawaardeerder naast het niveau ook een richting aangeven. Bijvoorbeeld: het gevolgde onderwijs is in Nederland vergelijkbaar met een vakopleiding (kwalificatieniveau 3) in de richting motorvoertuigentechniek, binnen het secundair beroepsonderwijs (mbo). Deze uitspraak is specifiekere dan het voorbeeld van de kunstopleiding. In de uitspraak wordt nu namelijk ook een vakgebied genoemd.

Tenslotte heeft de diplomawaardeerder bij Colo de beschikking over een uitspraak waarin met een specifieke kwalificatie vergeleken wordt. Indien een buitenlandse opleiding exact overeenkomt met de Nederlandse opleiding krijgt de diplomahouder een specifieke uitspraak. Bijvoorbeeld: het gevolgde onderwijs is in Nederland vergelijkbaar met de vakopleiding Eerste autotechnicus, binnen het secundair beroepsonderwijs (mbo).

Informatiebronnen

Bij het waarden van de diploma's hebben de diplomawaardeerders beschikking over verschillende informatiebronnen. Er is in de loop der jaren een groot archief aangelegd van eerdere uitspraken, waaruit geput kan worden. Daarnaast beschikt Colo over een bibliotheek met informatie over onderwijssystemen in alle landen van de wereld. Ook kunnen de diplomawaardeerders gebruik maken van de expertise van de leden van Colo, de kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven. Een kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven is de schakel tussen de arbeidsmarkt en het mbo-onderwijs. Zij zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de Nederlandse mbo-kwalificaties. De diplomawaardeerders kunnen de medewerkers van de kenniscentra in sommige gevallen raadplegen bij het bepalen van de uitspraak. Vergelijkingen met een specifieke kwalificatie komen vaak samen met de kenniscentra tot stand.

Voor vragen over het middelbaar beroepsonderwijs in Nederland of andere Europese landen:
www.nlnrp.nl. Het NRP wijst je de weg!

Bij twijfel over de authenticiteit worden de originelen opgevraagd

Hulp voor werkzoekenden en aspirant-studenten

Zoals gezegd worden jaarlijks ongeveer 1500 diploma's door Colo vergeleken met het Nederlandse onderwijs. De top vijf van landen waar de meeste aanvragen vandaan komen bestaat uit de landen van (voormalig) Joegoslavië, Duitsland, Polen, België en Turkije. De meeste aanvragen komen binnen via het UWV WERKbedrijf. Het samenwerkingsverband Colo-Nuffic heeft afspraken gemaakt met het UWV om buitenlandse werkzoekenden te helpen een positie te krijgen op de arbeidsmarkt. Daarnaast hebben de expertisecentra nauwe contacten met onderwijsinstellingen in Nederland. Als een buitenlandse aspirant-leerling zich bij een onderwijsinstelling aanmeldt, kan deze instelling bij de expertisecentra een diplomawaardering aanvragen. Instellingen voor hoger onderwijs en scholen voor het algemeen voortgezet onderwijs moeten hiervoor contact opnemen met de Nuffic. Regionale Opleidingen Centra (ROC's), Agrarische Opleidingen Centra (AOC's), praktijkscholen en scholen voor het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) kunnen advies inwinnen bij de afdeling IDW van Colo. Op deze manier helpt Colo zowel aspirant-studenten als werkzoekenden uit het buitenland een passende plek te vinden in de Nederlandse samenleving.

National Reference Point

Het gaat in Nederland echter niet alleen om immigratie, ofwel inkomende mobiliteit, ook emigratie, ofwel uitgaande mobiliteit, is een belangrijk thema voor de afdeling IDW van Colo. Wat kan een Nederlander met een mbo-diploma in het buitenland doen met zijn opleiding? Ook hier voert de afdeling IDW taken uit. Colo is namelijk door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangewezen als *National Reference Point* (NRP). Het NRP is het contactpunt voor iedereen die informatie zoekt over het middelbaar beroepsonderwijs in Nederland of andere Europese landen. Voor het hoger onderwijs bestaat een soortgelijk netwerk, het ENIC-NARIC netwerk, waarvoor Nuffic in Nederland het contactpunt is. Vanuit de taak als NRP is de afdeling IDW verantwoordelijk voor het 'Certificaatsupplement'. Een Certificaatsupplement is een algemene inhoudelijke beschrijving in het Nederlands of Engels van de gevolgde mbo-opleiding. Werkgevers of onderwijsinstellingen in binnen- en buitenland krijgen met deze informatie een

goed beeld van de gevolgde opleiding en voor welk beroep deze opleidt.

Het Certificaatsupplement

Colo is verantwoordelijk voor het opstellen en ontwikkelen van het Europass Certificaatsupplement. Europass is een middel om de mobiliteit van studenten en werkzoekenden (in het beroepsonderwijs) binnen Europa te vergroten. Europass is een portfolio dat bestaat uit verschillende mobiliteitsdocumenten die als doel hebben inzicht te bieden in behaalde kwalificaties en verworven competenties. Het Europass Certificaatsupplement is één van deze vijf documenten.

Nederlanders met een afgeronde mbo-opleiding die naar het buitenland willen, kunnen bij Colo een standaard Europass Certificaatsupplement aanvragen of een Certificaatsupplement op naam. Met dit Certificaatsupplement kan de diplomahouder in het buitenland duidelijk maken wat voor soort opleiding gevolgd is. Dit kan ook helpen bij het opstellen van een diplomawaardering in het land van bestemming.

Op de website van het NRP staan 250 certificaatsupplementen klaar om te downloaden. Personen met een mbo-diploma vallend onder de Wet Educatie Beroepsonderwijs (reguliere opleidingen die gestart zijn na 1996 vallen onder deze wet) kunnen deze certificaatsupplementen kosteloos downloaden. Personen met een regulier mbo-diploma dat voor de invoering van deze wet behaald is, kunnen gebruik maken van een betaalde dienstverlening.

Literatuur

Heul, M. van der. (2008). Erkenning van buitenlandse diploma's. *EXAMENS*, 5(2), 20-23.

□ Mw. S. Plijnaar-Siedsma is coördinator Internationale Diplomawaardering (IDW). E-mail: s.plijnaar@colo.nl.